

På baksidan: littera regis alberti super hara et jrista tangens dominum lek[o]nem

Q (arkivsignum, se ovan)

Av konung Albrekts vidhängda sekret (se H. Fleetwood, Svenska medeltida kungasigill II, s. 60 f. och fig. 55) återstår endast fragment av skölden med trekronorsvapnet: [Dei gr]a[cia]

^a *Bokstäverna skyldogæ på rasur ms.* ^b *På rasur ms.* ^c *Härefter i radstut överflödigt avstavningstecken ms.* ^d *Ändrat från thetta ms.* ^e *for-da vid radväxling ms.* ^f *wedskyldogha ms.*

X87.

1371 september 10.

Örebro.

Magnus och Håkan, konungar av Norge och Sverige, vända sig till allmogen i Hardanger och Voss med begäran om hjälp till den lösesumma på 12 000 mark, som de för att lösa den i snart 8 år trängde Magnus ur hans fångenskap måste betala före nästkommande midsommarafton (1372 23/6). En "fullverkesbonde" må därvid före jul erlægga 5 mark, en "halvverkesbonde" 3 mark, vilket allt må överlämnas i allsköns köpmanssvaror till Kolbein i Fitje å konungens vägnar.

Orig. fanns i behåll ännu vid 1600-talets början (se nedan).

Avskrift: [A] från jan. 1602 eller kort därefter i Diplomatarium Arnamagnæanum 22 fol., Arnamagnæanske Institut, København; avskriften i Langebeks Diplomatarium, Rigsarkivet, København, med källuppgiften "Ex Adril: Huitf.:", är säkerligen gjord efter A, då t. o. m. dennas marginalanteckning och överskrift återfinnas hos Langebek. — Marginalanteckning A: "Originalen^a aff thette breff fick Poul^b Helliesson aff en bonde y Hardanger ved naffn Samson Fastolfsson a^o. 1602^c mense Januario".

Förtecknat: J. Agerholt, Gamal brevskipnad (i Meddelelser fra det norske riksarkiv, III, 1933) s. 430.

Sverges Traktater II: 2 (1883) s. 430 not 1; Suhm, Historie af Danmark XIII (1826) s. 690.

Om den norske bonden som skatteobjekt se KL II (1957) sp. 94 f. s. v. Bonde, och V (1960) sp. 629 f. s. v. Gård. Jfr fredsfördraget 1371 14/8 (DS X 79).

Magnus ok Hakon medh guds nade Noregs och Suia konunga sænda ollum monnum a Hardanger ok a Wos quediu Guds ok sina. Ver wæntom ok sannelika witum yder nogho kunnickt væra vm vara mykla nød ok trang sem ver konung Magnus hafft haffum, nu heil seau aar uppa attunda, ok hardlika fangnir sitit haffum y vara owina handom y hardom hafftom ok bandom, Nu sem ver ter vtaff medh store Guds hiolp ok vars aldrakæræsta sunar Hakonar konu[n]gs^d kompnit, ok til vars eghit frælsis sem Gud se loffuat, þo medh swa afur store penninge summo sem ver skulum nu wtgiffua aat Joans waku sem nu næst kømer, sem ero tolff þusinda lødagha marker [,] hueria su[m]mo^e sem ver eighi saman komet gitum os medh at frælsa vttan at ver njotom ter thil almænelika hiolp alin rikisins manna ok almogha. Nu sakar þæs at almoghe var y rikenu haffuer os alla dagha thil lydn[u]^f hiolp ok hørsæmi[u]^g ok [um]^h allerⁱ ok æffuj^k [til]^l gierde ok godviliughe varit, swa at ver honom eighi til fullu þakkat gitum, vtan bidiom Gud sem alt a ok fo[rma]^m, at han honom þæt anbune y aar frid ok medh eiliffuis fagnade, þa bidiom ver yder jnvyrdelika, at hwer fulwirkes bonde giffui os konungh Magnusi til hiolp ok lausnar fim marker gilda, ok hwer halffwirkes bonde þrear marker gilda innan þætta ok jool, ok andwarder þæssa hiolp Kulbæinj a Fitiom a wara væghna y alzkins kaupmanna væringj swa framt sem þer wilir vita vara lausnⁿ ok frælsi, medh visso vita skulande þæt at ver villiom þæt medh yder medh ast sæmd vinatto ok medh allo godo fyrskylda, Var þætta breff gort y Örebro a od[in]sdaghin^o næst effter Mariu mæsso sidar, vnder varom jnsiglom aret efftir burdar vars herra Jesu Christj M ccc lxxj^o, æn a^p xvij are rikes wars Hakonar konungs, os badom sialffum hiaverandom.

Överskrift: Copia aff it originael pergements breff som kong Magnus Smæk thilschreff bønderne y Hardanger och paa Woss thil^a om hiolp thil hans løsning, den tid hand var fangen y Sverige.

Två sigill markerade i A.

^a Före detta ord överstruket dette A. ^b Före detta ord överstruket Samson A. ^c Härefter överstruket den A. ^d konugs A. ^e sumo A. ^f lydni A. ^g hørsæmin A. ^h Saknas A; jfr *Dipl. Norv. III: 1 (1853) nr 115, s. 112.* ⁱ alter tillagt över raden A. ^k æffni tillagt över raden A. ^l Saknas A. ^m fonno A. ⁿ Ändrat från lausu A. ^o Oduis-daghin A. ^p Härefter överstruket xl A. ^q Pleonastiskt.

X 88.

1371 september 17.

Tynnelsö.

Biskop Thyrgils i Strängnäs förklarar, att riddaren Bengt Filipsson i hans närvaro till Strängnäs domkyrka med sina arvingars samtycke överlämnat 1 markland i Lövsta, 2 öresland i Väsby samt 7 öresland i Fagerhult och en kvarn i dess närhet, allt beläget i Vagnhärads socken, Strängnäs stift. Som villkor hade herr Bengt uppställt, att godsens allt framgent skulle förvaltas av domkyrkans syssloman, och att denne varje år vid Mårtensmäss (11/11) till svartbröderna i Strängnäs skulle av avkastningen lämna 3 lispund vax till ljus, 4 pund renad sältran, 30 stop vin och ett tillräckligt antal oblater för mässor till själagagn för herr Bengt och dennes anhöriga och arvingar. Om dessa villkor genom sysslomannens försumlighet ej uppfylldes, skulle riddarens arvingar övertaga förvaltningen av godsens för predikarebrödernas räkning.

Orig. på perg. (23 × 12, uppveck 2 cm; 18 rader), Sv. Riksark. (= RPB 1006), med brevsignum ⁿ för Strängnäs domkyrka (se registranten B 31, pag. 161, Sv. Riksark.). — Vid uppvecket är fäst riddaren Bengt Filipssons brev 1363 1/2 (DS 6763).

Ang. "foca depurata" = renad sältran se J. Öberg, *Quelques mots remarquables trouvés dans trois chartes suédoises du XIVe siècle* (Archivum Latinitatis Medii Aevi 36, 1967—1968, tr. 1969) s. 51 f.

Vniuersis presentes litteras visuris uel auditoris Thirgillus diuina miseracione episcopus Strengenensis in Domino salutem sempiternam [.] Nouerint vniuersi quod constitutus in presencia nostra nobilis vir dominus Benedictus Philipsson miles · sano vsus · consilio / bona infra-scripta · videlicet · vnam marchatam terre in Løfsta · duas oras terre in Wesby · jtem in Faghirhulta vij oras terre / cum vno molendino prope Faghirhulta ^a-parrochie Wagnahæradh Strengenensis dyocesis-^a · et omnibus eorundem bonorum adiacenciis prope uel remote · nullis · exceptis · cum consensu et beneplacito heredum suorum / ecclesie nostre Strengenensi / rite et legaliter dimiserat^b / sub^c modis · et condicionibus · qui sequuntur irreuocabiliter possidenda · videlicet · quod yconomus · ecclesie predictæ / qui nunc est · et hii qui processu temporis successiue fuerint in eadem · plenam et omnimodam amministrationem et ordinationem · bonorum predictorum habere debeant · fratribusque predicatoribus conuentus Strengenensis · annis singulis · de obuencionibus et redditibus · dictorum bonorum / in festo sancti Martinj · tria lispund cere pro luminaribus · ecclesie dictorum fratrum [,] jtem xxx stopas vinj pro sacrificio [,] jtem quatour pund focæ depurate cum tot oblatis · quot ipsis sufficere poterint / pro missis celebrandis · pro salute animarum dicti dominj Benedicti · parentum [,] propinquorum et heredum suorum · sine qualibet recusacione tradere et assignare debeant / et ad tradendum et assignandum perpetuis temporibus sint astricti / Protestabatur insuper · dictus · dominus Benedictus pro se et heredibus suis quod in casu · quo forsitan / quod absit / propter negli-